

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Valo-Valmennusyhdistys ry kannattaa ehdotettua lisäystä alentuneesti työkykyisten ja 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien osalta. Yhdistys pitää myönteisenä myös tuen saamiselle mahdollisesti asetettavia ehtoja, kunhan näiden toteuttamiseen on varattu erikseen rahoitus.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Valo-Valmennusyhdistys ry katsoo, että kohderyhmän rajaaminen on tarkoituksenmukaista. Nyt esitetyt rajaukset edellyttäisivät kuitenkin tarveharkinnan mahdollisuutta, koska nyt keskeisiä hyvin haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevia rajautuisi palkkatuen ulkopuolelle. Valo-Valmennusyhdistys ottaa asiaan tarkemmin kantaa lausuntonsa muissa asiakohdissa.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**

- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

-

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

On sinällään epäolennaista, mitkä kuluerät palkkatuella katetaan. Olennaista on prosessin selkeys ja tuen tosiasiallinen taso. Esitetyt muutokset johtavat siihen, että esitetyt palkkatukiprosentit ovat hyvin harhaanjohtavat. Toteutuvat palkkatukiprosentit tulevat olemaan hieman yli 30 % ja 50 %, eli tosiasiallista korotusta nykytilanteeseen tulee vain vähän. Kun jaksoja samanaikaisesti lyhennetään, tuen määrä monen yksilön kohdalla jopa putoaa nykyisestä. Esitys ei tältä osin siis tosiasiallisesti auta yrityksiä työllistämään yhtään aiempaa enemmän palkkatuella. Kun samanaikaisesti esityksellä ajetaan tosiasiallisesti alas merkittävä osa yhdistysten ja säätiöiden tekemästä kaikkein vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistämistyöstä, kohdentuu palkkatuki jatkossa väistämättä entistä paremmassa työmarkkina-asemassa olevien tukemiseen ja tosiasiallisesti syrjäyttää haavoittuvimmassa asemassa olevia työttömiä. Esitettyjen ikärajausten vuoksi nämä eivät todennäköisesti pääse myöskään varhaisemmassa vaiheessa palkkatuen piiriin, mikäli esitetyt muutokset kokonaisuudessaan hyväksytään. Valo-Valmennusyhdistys ry vastustaa palkkatuen määrän pienentämistä entisestään ja suuntaamista pois kaikkein vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien tukemisesta.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**
- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

Tuen määrään ja keston tehdyt muutokset selkeyttävät järjestelmää, mikä on myönteinen asia. Ne myös helpottavat ja tukevat työllistymistä erityisesti kohtuullisessa työmarkkina-asemassa olevien työttömien osalta.

Sen sijaan tuen rajaaminen reiluun 35 % palkkakustannuksista ns. 50 % palkkatuessa sekä tukijakson lyhentäminen 20 %:lla aiemmasta vaikeuttavat merkittävästi heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien pitkäaikaistyöttömien ja joidenkin muiden hyvin haavoittuvassa asemassa olevien kuten vapautuvien vankien työllistymistä. Nämä heikennykset ovat selkeästi yhteiskunnan kokonaisedun ja

julkisen talouden kannalta hyvin haitallisia, ja yhdistettynä 100 % palkkatukeen esitettyihin kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien työllistämistyöhön tehtyihin radikaaleihin heikennyksiin ovat epäinhimillisiä ja epätarkoituksenmukaisia.

Esitys palkkatuen myöntämisestä uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä tietyissä tilanteissa on kannatettava. Myös tämä esitys asettaa kuitenkin monet hyvin haavoittuvassa asemassa olevat pitkäaikaistyöttömien ryhmät muita heikompaan asemaan. Tämä epäkohta tulee korjata.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**
- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

Valo-Valmennusyhdistys kannattaa byrokratian vähentämistä kohderyhmän tilanteen arvioinnissa ja palkkatuen myöntämisessä. Esitetty tukitason korotus on kuitenkin lähinnä näennäinen, koska sivukulut ja lomarahat on leikattu pois. Eduskunta on jo hyväksynyt lain Työkanava oy:sta, joka tuonee kohderyhmää työmarkkinoiden ulkopuolelta merkittävästi työttömiksi työnhakijoiksi. Heidän työllistämisekseen tarvitaan Työkanava oy:n lisäksi selvästi nykyistä enemmän tukea. Esitämmekin, että kohderyhmän osalta tulee ottaa käyttöön vastaava sivukulukerros jollaista esitetään 100 % palkkatukeen.

Lisäksi esitämme, että tuki kohderyhmän osalta tulisi myöntää kerrallaan heti aluksi vähintään 12 kuukaudeksi esitetyn 10 sijaan. Sen jälkeen esitetyt 24 kk jaksot ovat tarkoituksenmukaisia. Sen sijaan paluun aiemmalle työnantajalle estävä rajausta tulee korjata. Ei voi olla tarkoituksenmukaista, että henkilö ei voisi palata aiempaan työhön, vaikka työllistyminen muualle ei olisi onnistunut.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtiontukisääntelyn ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

Valo-Valmennusyhdistys kannattaa 100 % palkkatuen osalta sivukulujen huomioimista 1,23 kertoimella. Muilta osin esitys on kuitenkin 100 % palkkatuen osalta erittäin haitallinen haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten ja yhteiskunnan sekä julkisen talouden kokonaisuuden kannalta, ja yhdistys edellyttää esityksen korjaamista tältä osin ennen lain hyväksymistä.

On oikein, että lakia säädettäessä tulee huomioida EU:n valtioneuvoston sääntely ja tehdä sen vaatimat korjaukset lakiin. Esitysluonnoksen perustelut ovat kuitenkin tältä osin vähintään harhaanjohtavat elleivät suorastaan virheelliset. Ne antavat ymmärtää että valtioneuvoston sääntely edellyttäisi lakiesityksessä esitettyjä rajoituksia 100 % palkkatuen säätämiseksi. Tämä ei pidä paikkansa, vaan mahdollisia kilpailuvaatimuksia tulisi EU-sääntelynkin näkökulmasta arvioida ensisijaisesti tapauskohtaisesti, kuten jo nykyistä lakia sovellettaessa toimitaan. Lisäksi normaali käytäntö EU-alueella on, että tuen myöntämistä arvioidaan toimintokohtaisesti eikä Y-tunnustasolla, kuten nyt esityksessä esitetään. Esitämmekin, että y-tunnustason tarkastelu poistetaan laista kokonaan ja arviointi tehdään toimintokohtaisesti. Toissijaisesti laki- ja asetustasolle tuodut kriteerit tulee jättää pois laista ja toteuttaa arviointi tapauskohtaisesti, kuten tälläkin hetkellä tehdään. Tämä on EU-sääntelyn mukaan täysin mahdollinen ja ensisijainen toimintatapa.

Vaikeimmassa asemassa olevien henkilöiden työllistymisen tukemisen parissa työskentelevät järjestöt ja säätiöt ovat valmistelun aikana useaan otteeseen todenneet, että mahdollinen kauppavaikutus tulisi aina arvioida tapauskohtaisesti. On erittäin epätodennäköistä, että yhdenkään järjestön toiminnalla olisi valtioiden rajat ylittävää kauppavaikutusta. Olemme valmistelun aikana pyytäneet tällaista esimerkkiä, mutta sellaista ei ole kukaan pystynyt esittämään. Sellaista ei ole mainittu myöskään esityksen perusteluissa.

Suurin osa tällä hetkellä 100 % palkkatuella työllistetyistä tarvitsee runsaasti tukea elämänhallinnassa ja työllistymisessä sekä valmennusta työelämätaidoissa. Yrityksillä ei ole yhdistysten kaltaisia mahdollisuuksia tarjota vastaavanlaisiin tukitoimenpiteitä. Niitä eivät pysty tarjoamaan myöskään pienimmät yhdistykset ja säätiöt, jotka jäisivät rajoituksen ulkopuolelle, koska niillä ei ole käytössä riittäviä taloudellisia resursseja tällaisen tuen toteuttamiseen. Palkkatukijakso on tällä pitkällä kuntoutuksen, koulutuksen ja työllistymisen polulla usein lyhyt viimeinen askel, joka tarvitaan siirtymisessä avoimille työmarkkinoille. Lakiesityksen olettamus, että yritykset alkaisivat palkata merkittävästi nykyistä enemmän kyseistä kohderyhmää jatkossa, kun yhdistykset ja säätiöt eivät enää uudistuksen vuoksi voi niin tehdä, on utopistinen.

Nyky muodossaan esitys tulisikin lisäämään merkittävästi haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien työttömyyttä ja syrjäyttämään heitä pysyvästi työelämän ulkopuolelle. Se tulisi lisäämään merkittävästi köyhyyttä ja yhteiskunnan eriarvoisuutta. Kohtalaisessa asemassa olevien tilanne toki paranisi hieman, mutta kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat päätettäisiin tietoisella päätöksellä jättää työelämäosallisuuden ulkopuolelle. Tämä ei ole julkisen talouden, yhteiskuntarauhan tai ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta kestävä. Kielteisiä vaikutuksia

korostaisi entisestään se, että monet tehtävät joita palkkatuetut henkilöt nyt hoitavat yhdistyksissä ja säätiöissä, kuten päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivien kohtaamispaikat, vammaisten ja sairaiden henkilöiden psykososiaalinen tuki sekä kaikkein köyhimpien ruoka-apu loppuisi monelta paikkakunnalta kokonaan.

Valo-Valmennusyhdistys vaatii, että esitys korjataan siten, että laki ei esitetyllä tavoin syrjäytä ihmisiä ulos osallisuudesta.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Oppisopimuskoulutuksen ns. 50 % palkkatuki koko opiskelun ajaksi tietyin edellytyksin on pääosin kannatettava.

Aikuisväestössä on kuitenkin ryhmiä, joiden koulutus- ja työelämäpolun toteuttamiseen esitys ei riitä, esimerkiksi päihde- ja rikostaustaiset henkilöt joilta puuttuu kokonaan perusasteen jälkeinen koulutus ja jolla ei ole lainkaan työkokemusta. Näissä tapauksissa oppisopimuksella varmistetaan opiskelumahdollisuus eri elämäntilanteissa. Oppisopimuksen luonne ei ole tällöin yritystuen kaltainen vaan tosiasiallisesti tuki hyvin haavoittuvassa asemassa olevalle henkilölle. Näissä tapauksissa tulisi henkilöille voida myöntää 100 % palkkatuki koko oppisopimuskoulutuksen ajaksi.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Esitetyt muutokset on laadittu epätarkoituksenmukaisen vaikeaselkoisiksi. Valo-Valmennusyhdistys ei pidä kuitenkaan tarkoituksenmukaisena, että edelleen siirtämistä järjestöistä tai säätiöistä muihin yhteisöihin rajattaisiin esitetyllä tavalla. Ajallinen rajaaminen voi olla tarkoituksenmukaista, mutta edelleen siirtäminen pitkän työllistymispolun viimeisinä kuukausina on monien hyvin haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien yksilöiden kannalta olennainen vaihe siirryttäessä avoimille työmarkkinoille. Lukumäärät eivät ole vuositasolla suuria, mutta ne koskevat erittäin haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä ja ovat sekä yhteiskunnan että yksilön kannalta poikkeuksellisen suurimerkityksisiä.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Tuki olisi uusi ja se myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Valo-Valmennusyhdistys suhtautuu esitettyyn muutokseen periaatteessa myönteisesti. Tuki tulisi todennäköisesti edistämään ikääntyvien työllisyyttä varsinkin korkeamman työttömyyden kausina. Valo-Valmennusyhdistys pitää kuitenkin erittäin haastavana asetelmaa, jossa hallituksen esityksessä palkkatuen käyttöä laajennetaan sinällään myönteisiin jossakin määrin haavoittuvassa työmarkkina-asetelmassa oleviin kohderyhmiin, mutta samalla kustannusten nousun estämiseksi palkkatuen käyttöä vähennettäisiin radikaalisti kaikkein haavoittuvimmassa työmarkkina-asetelmassa olevien osalta. Tämä johtaa asetelmaan, jossa tietoisesti syrjäytetään työmarkkinoilta yhä suurempi joukko haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä pysyvälouenteiseen työttömyyteen ja köyhyyteen.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Elinkeinotoiminnan käsitteen korvaaminen taloudellisen toiminnan käsitteellä on juridisesti perusteltua. Sen sijaan esitetyt rajaukset taloudellisen toiminnan kansallisiksi kriteereiksi ovat epätarkoituksenmukaiset eivätkä vastaa myöskään EU:n lähtökohtia tukien arvioinnille. Valo-Valmennusyhdistys vastustaa esityksen mukaista rajausta työllisyyspoliittisten avustusten ja 100 % palkkatuen osalta ja näkee, että taloudellista toimintaa ei tule käsitellä lainkaan Y-tunnustasolla vaan toimintotasolla, mikä on yleinen käytäntö EU:ssa. Mikäli tätä ei nähdä mahdollisena, tulisi mahdolliset kilpailuvaikutukset arvioida aina tapauskohtaisesti, mikä on myös EU-sääntelyn lähtökohta.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Valo-Valmennusyhdistys katsoo, että lakia ei tule kumota, vaan sitä tulee kehittää EU:n yhteisötalouden suunnitelman periaatteiden mukaisesti yhdessä välityömarkkinatoimijoiden, nykyisten sosiaalisten yritysten ja yhteiskunnallisten yritysten kanssa.

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.

Esitykset ovat perusteltuja.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. Muuta kommentoitavaa**

a)

Perustuslain 18 §:n 2 momentti asettaa julkiselle vallalle velvollisuuden edistää työllisyyttä ja velvollisuuden pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Työllisyyden edistämistä koskeva säännös on luonteeltaan julkiseen valtaan kohdistuva perustuslaillinen toimeksianto.

Lakiesitykseen liittyy useita ongelmallisia kohtia, jotka heikentävät haavoittuvassa työmarkkina- asemassa olevien asemaa sekä vaikeuttavat työllistymisen ja työvalmennuksen palveluita tarjoavien kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä tulevaisuudessa. Myös vaikutusten arviointi on tältä osin toteutettu merkittävän puutteellisesti, ja lakiesitys antaa täysin virheellisen kuvan EU:n valtioneuvoston sääntelyn merkityksestä asiassa. Käytännössä laki esitettyssä muodossa heikentäisi merkittävästi kaikkein heikoimmassa asemassa olevien työllistymismahdollisuuksia. Tämä ei ole sen paremmin hallitusohjelman kuin perustuslainkaan hengen mukaista.

Uudistus lisäisi toteutuessaan köyhyyttä ja huono-osaisuutta ja kasvattaisi merkittävästi vuosittain yhteiskunnan tietoisesti syrjäyttämää ihmisryhmää.

b) Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista

Kuten esityksessä todetaan uudistuksen kokonaisvaikutusten arviointi on vaikeaa. Esityksen eri muutokset voivat aiheuttaa kerrannaisvaikutuksia, joihin liittyy vielä paljon epävarmuustekijöitä.

Esityksen perusteluissa nostetaan esiin sen mahdolliset myönteiset työllisyysvaikutukset, joita voidaankin olettaa hieman saavutettavan. Esitys kuitenkin käytännössä sivuttaa sen, miten radikaali heikennys lakiesitys on kaikkein haavoittuvimmassa työmarkkina-asemassa olevien työelämäosallisuuden osalta. Lakiesityksen veikkaukset siitä, miten yritykset pystyisivät paikkaamaan tämän kohderyhmän työllistymistä, ovat utopistisia eivätkä perustu aitoon vaikutusarviointiin.

Erytisen vakava puute on, että lakiesityksessä koetetaan sivuuttaa kokonaan valtioneuvoston edellyttämä kauppavaikutusten arviointi ja esitetään asetettavaksi keinotekoiset kategoriset rajat, joilla ei ole tekemistä EU:n valtioneuvoston tai kauppavaikutusten arvioinnista, vaan ne lienee asetettu vain tietyn säästövaikutuksen saavuttamiseksi, jotta esityksellä voitaisiin siirtää resursseja kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevilta ihmisiltä kohtuullisessa asemassa olevien tukemiseen. Nämäkin ryhmät tarvitsevat tukea, mutta sen lisääminen syrjäyttämällä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat on yhteiskunnallisena valintana hurja. Tämän vaikutuksen lakiesitys jättää käytännössä huomioimatta, samoin sen hinnan julkiselle taloudelle, puhumattakaan sen inhimillisestä hinnasta kohderyhmälle, heidän lapsilleen ja ylisukupolisesti seuraaville sukupolville.

Samoin esitys jättää arvioimatta esityksen vaikutukset järjestöjen ja säätiöiden toimintaan, vaikka se katsoo tuen olevan ihmisten tuen sijaan tukea näille järjestöille ja säätiöille. Tässä arvioinnissa myös monet kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien palvelut ovat merkittävästi uhattuna. Samoin uudistus haittaa merkittävästi mm. vihreää siirtymää, koska merkittävä osuus uudelleen käytön palveluista toteutetaan sosiaalisissa yrityksissä tai järjestöjen ja säätiöiden palkkatukea hyödyntämällä.

c) Muuta kommentoitavaa

Palkkatuen kokonaisuudistus on tarpeellinen: byrokratian yksinkertaistamista, järjestelmän ennakoitavuutta ja maksatusprosessin nopeuttamista on kaivattu. Annettu esitys on kuitenkin monine poikkeuksineen sekava ja esimerkiksi vaikutusten arvioinneissa on saman asian tiimoilta esitetty hyvin erilaisia lukuja. Valo-Valmennusyhdistys ei voi hyväksyä esitystä, joka entisestään

heikentää kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien asemaa, lisää köyhyyttä ja yhteiskunnan eriarvoisuutta.

Kumlander Kimmo
Valo-Valmennusyhdistys ry